

OPPEGÅRD KOMMUNE
Postboks 510
1411 KOLBOTN

Att. Kolbotn skole

Vedtak om samtykke på vilkår og gebyr Behandling av søknad om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9

Gnr 40 Bnr 286 Oppegård - Fjellveien 2A - Oppegård kommune - Ombygging og nybygg Kolbotn skole

Vi viser til søknad av 15.01.2019 om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9 mottatt fra Romfarer Arkitekter AS. Søknaden er sendt på vegne av Oppegård kommune.

Vår vurdering er basert på følgende opplysninger:

- Forside hvor det søkes om Arbeidstilsynets samtykke, datert 01.10.2018
- Dokumentasjon av inneklima, datert 14.09.2018
Luftmengdeskjema ventilasjon: Bygg: 3102.01, 3102.01B, 3102.02, 3102.07, 3102.08, datert 02.07.2018
- Rapport/Akustikk – Kolbotn skole, Nye skolebygg og rehabilitering, datert 29.06.2018
Tegninger: Plan U Lydtegnning, tegn. nr. RIAku-Teg-01, Plan 1 – utsnitt nord Lydtegnning, RIAku-Teg-02, Plan 1 – utsnitt sør Lydtegnning, RIAku-Teg-03, Plan 2 – utsnitt nord Lydtegnning, RIAku-Teg-04, Plan 2 – utsnitt sør Lydtegnning, RIAku-Teg-05, Plan 3 – utsnitt nord Lydtegnning, RIAku-Teg-06, Plan 3 – utsnitt sør Lydtegnning, RIAku-Teg-07, Plan 4 – utsnitt nord Lydtegnning, RIAku-Teg-08, Plan 4 – utsnitt sør Lydtegnning, RIAku-Teg-09, alle datert 28.06.2018
- Rapport/Dagslys – Kolbotn skole, Nybygg, datert 06.07.2018
- Arbeidsmiljøfaktorer og ansattes medvirkning, datert henholdsvis 23.08.2018 og 13.09.2018
- Dokumentasjon: Kolbotn skole, Ombygging og utbygging, Redegjørelse for tiltaket, datert 05.07.2018
- Tegninger: Forprosjekt: E01 Snitt A og B, tegn. nr. 3102.00-A-S-000-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E02 Snitt C og D, tegn. nr. 3102.00-A-S-000-200-02, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E03 Snitt E og F, tegn. nr. 3102.00-A-S-000-200-03, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E04 Snitt G og H, tegn. nr. 3102.00-A-S-000-200-04, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E05 Fasade øst bygg 01 og bygg 08, bygg 02 og 07, tegn. nr. 3102.00-A-F-000-200-01, datert 29.06.2018

Forprosjekt: E06 Fasade vest bygg 02 og bygg 08, bygg 01 og 07, tegn. nr. 3102.00-A-F-000-200-02, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E07 Fasade syd bygg 02 og bygg 02, bygg 07 og 08, tegn. nr. 3102.00-A-F-000-200-03, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E08 Fasade nord bygg 08 og bygg 07, tegn. nr. 3102.00-A-F-000-200-04, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E09 Plan kjeller, tegn. nr. 3102.00-A-P-K01-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E10 Plan 1. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H01-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E11 Plan 2. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H02-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E12 Plan 3. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H03-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E13 Plan 4. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H04-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: E14 Plan Loft, tegn. nr. 3102.00-A-P-L01-200-01, datert 29.06.2018
Forprosjekt: Utomhusplan, oppdrags nr. 18225, datert 15.06.2018
Foreløpig forprosjekt: Oversiktsperspektiv, tegn. nr. 3102.00, datert 24.05.18
Foreløpig forprosjekt: Perspektiv foran bibliotek / hovedinngang, tegn. nr. 3102.00, datert 24.05.18
Foreløpig forprosjekt: Perspektiv skolegård fra småskole, tegn. nr. 3102.00, datert 24.05.18
Situasjonsplan, tegn. nr. A10-01, datert 14.06.2018

Tilleggsopplysninger:

- Søknad om Arbeidstilsynets samtykke, datert 15.01.2019
- Søknad om rammetillatelse, utskriftsdato 16.01.2019
- Ombygging og nybygg Kolbotn skole. Komplettering av søknad, datert 10.01.2019
- Kort funksjonsbeskrivelse vedrørende inn klima, datert 15.01.2019
- Tegninger: Totalentreprise: Plan kjeller, tegn. nr. 3102.00-A-P-K01-200-01, datert 14.05.2018
Totalentreprise: Plan 1. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H01-200-01, datert 14.05.2018
Totalentreprise: Plan 2. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H02-200-01, datert 14.05.2018
Totalentreprise: Plan 3. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H03-200-01, datert 14.05.2018
Totalentreprise: Plan 4. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H04-200-01, datert 14.05.2018
Totalentreprise: Plan loft takplan, tegn. nr. 3102.00-A-P-L01-200-01, datert 14.05.2018
- E-post med redegjørelse for arbeidsplasser for SFO -ansatte, dagslys i SFO -arealer og vedlagt planutsnitt som viser garderobeskap for SFO -ansatte og lærere tilknyttet småskoletrinnet, datert 07.02.2019
- Tegninger: Totalentreprise: Plan 1. etasje, tegn. nr. 3102.00-A-P-H01-200-01, datert 21.01.2019

Søknaden omhandler ombygging og utbygging av Kolbotn skole til en 4 -parallel barneskole dimensjonert for 784 elever og 81 ansatte. Skoleanlegget skal også romme en flerbrukshall med spilleflate 25x45 m².

Programmet for skoleanlegget er fastsatt til en 4-parallel 1-7 skole med flerbrukshall. Fra dagens 380 elever er økningen til inntil 784 elever betydelig, og medfører en vesentlig økning av bygningsvolumene på skoletomten. Prosjektet søker likevel å bevare en stor del av dagens situasjon med parkanlegget intakt. Ny bebyggelse er lagt nord for dagens bygninger på begge sider av den gjennomgående ganglinjen, og forbundet under terrengnivå til en sammenhengende bygning. De nye byggene er:

- Bygg 07, vest for ganglinjen (Flerbrukshall, småskole, SFO)
- Bygg 08, øst for ganglinjen (arbeidsplasser, administrasjon, musikk, bibliotek mm.)

Prosjektet omfatter også ombygging av eksisterende bygninger. Arbeidstilsynet oppfatter at dette er de eksisterende bygningene 01 og 02.

Tiltaket som omfattes av samtykkebehandlingen utgjør et totalt areal på 10727,3 m² BRA.

Til informasjon

I tillegg opplysningene, mottatt 16.01.2019, informeres det om at for søknad om samtykke vil tidligere innsendte tegninger være gjeldende, men med komplettering i tråd med de merknader som er kommet fra Arbeidstilsynet. Tiltakshaver har derfor i tillegg opplysningene sendt inn nye plantegninger. Dette er plantegninger markert med *Totalentreprise* og datert 14.05.2018 samt plantegning over 1. etasje, datert 21.01.2019.

Arbeidstilsynet vil påpeke at det er det oppdaterte tegningsgrunnlaget som danner grunnlaget for vår realitetsbehandling og som det gis samtykke til. Endringer i tegningsgrunnlaget på et senere tidspunkt kan føre til at Arbeidstilsynets vurdering av om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø er ivarettatt bli annerledes.

Arbeidstilsynets vurdering med merknader

Utforming og innredning av arbeidsplasser og arbeidslokaler

Kontorarbeidsplasser

Det fremgår av tillegg opplysningene at arbeidsplasser for pedagoger er dimensjonert med 6 m² gulvareal pr. arbeidsplass. På komplettert plantegning er møblering av rommene vist. Rommene er organisert som teamarbeidsplasser der pedagoger knyttet til samme elevgruppe, normalt 6-8 pedagoger, har arbeidsplass i samme rom eller område. Dette gjelder også faglærer og spesialpedagoger. Planen viser at 6 m² pr. plass gir areal til selve arbeidsplassen og til samtalebord for hvert team. Pedagogene er organisert i team som jobber med et klassetrinn eller en gruppe spesialfag. Det er derfor naturlig at faglige møter innenfor teamene holdes i teamkontorene. For andre typer møter vil skolen ha møterom, 2 møterom i 2. etasje i bygg 08. Disse vil bli benyttet av både administrasjon og pedagoger, og har derfor nøytral atkomst.

Det går videre frem av tilleggsopplysningen at planene for bygg 08 som blant annet rommer administrasjon og arbeidsarealer for pedagoger er omarbeidet slik at det er innpasset 3 hvilerom. Disse er lagt til personalavdelingen med to rom i 3. etasje og ett rom i 4. etasje. Lokaliseringen gjør rommene lett tilgjengelige for flertallet av de ansatte på skolen, samtidig som nærheten til personalrom og arbeidsrom gjør det mulig å føre tilsyn med rommene om nødvendig.

Administrasjonsareal for rektor, inspektører, sosiallærer, resepsjon og helseavdeling er løst med cellekontorer.

Det er lagt ved tabell som viser oversikt for alle ansattes tilgang på gulvareal samt plantegninger som viser innredning av lærernes -og assistenters, baselederens (SFO) arbeidsplasser.

Merknad:

Arbeidstilsynet vurderer at teamrommene ikke fullt ut tilfredstiller 6 m² pr. kontor plass fordi samtalebordet for hvert teamrom er inkludert i arealet pr. arbeidsplass. Arbeidstilsynets forvaltningspraksis er at alle andre romfunksjoner, vrimeleareal/sosiale soner skal komme i tillegg til hver ansattes arbeidsplass.

Arbeidstilsynet kan likevel i dette konkrete tilfellet akseptere den avvikende løsningen fordi det, slik Arbeidstilsynet oppfatter det, er de samme ansatte pr. teamrom som også vil benytte samtalebordet. Det vil ikke komme flere ansatte fra andre teamrom for å benytte samtalebordet i tillegg til de som allerede har sin arbeidsplass i det aktuelle teamrommet.

Det er også opplyst at det er tilgang på to møterom i 2. etasje i bygg 08 samt hvilerom i tilknytning til teamrommene i 3. -og 4. etasje, bygg 08.

Arbeidstilsynet vil påpeke at det er verneombud/representant for ansatte som må akseptere den foreskrevne løsningen pr. teamrom.

Vi henviser til vår veiledning [Arealkrav til kontorarbeidsplasser](#).

Tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne

I dokumentet for arbeidsmiljøfaktorer går det frem at alle kommunikasjonslinjer er universelt utformet. Alle plan kan nås med heis med unntak av enkelte tekniske rom. Det er videre redegjort for at det er toaletter og toaletter for bevegelsehemmede i tilknytning til alle undervisnings-, -personal -og administrasjonsavdelinger.

Arbeidstilsynet legger tiltakshavers redegjørelse til grunn for at skolens arbeidslokaler er tilrettelagt for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne og oppfyller kravene etter arbeidsplassforskriften § 2-4.

Merknad:

For bygg 02 er det ikke tilrettelagt for heis mellom etasjene. Arbeidstilsynet vurderer i dette konkrete tilfellet at hovedaktivitetene vil foregå i byggets 1. etasje. For kjeller -og 2. etasje er det planlagt for teknisk rom og lager. Arbeidstilsynet legger til grunn i sin vurdering at det kun vil være aktuelt med sporadisk opphold i disse etasjene.

Inngangspartiet til 1. etasje er via en liten trapp med få trappetrinn. Arbeidstilsynet vurderer ut fra tegningsgrunnlaget at det vil være enkelt å lage til en forsering for tilgang til fasilitetene i bygges 1. etasje for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne.

Støy og vibrasjoner

Det fremgår av dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer at det er utført støyrapport som konkluderer med at det ikke er behov for spesielle tiltak mot veitrafikkstøy utvendig eller innvendig. Akustisk innemiljø skal være i henhold til lydteknisk premissrapport (Unionconsult 29.06.2018)

Arbeidstilsynet oppfatter med redegjørelsen over at tiltakshaver har tilrettelagt for tiltak som sikrer arbeidstaker mot for støy og vibrasjoner, jf. arbeidsplassforskriften § 2-16.

Dagslys og utsyn

Det er redegjort i dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer at det er gode dagslys og utsiktsforhold i alle kontorer og arbeidsrom for pedagoger. Alle undervisningsrom med unntak 2 grupperom har direkte dagslys.

Det er to rom for SFO som ikke har dagslys og/eller utsyn i 2. etasje i småskolebygget, bygg 07. Disse har glassfelt mot korridor og tenkes brukt som en åpen sone mot korridorer og fellesarealer forøvrig. Funksjoner som ikke kan legges til klasserom lokaliseres i disse rommene. I 3. etasje i småskolebygget er det også to SFO-rom uten utsyn og med bruk som tilsvarende rom i 2. etasje, men disse vil ha overlys. Klasserom og grupperom brukes også til SFO-aktiviteter, og disse har alle dagslys og utsyn.

Arbeidstilsynet legger tiltakshavers redegjørelse til grunn for at tilgang på dagslys og utsyn er tilstrekkelig ivarettatt.

Personalrom

Garderober og toaletter i tilknytning til undervisningsarealene

I dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer står det at arbeidsrom og personalrom er lokalisert i bygg 08 i 3. -og 4. etasje. Garderober, dusj og toaletter er lokalisert i begge etasjer. Det er prosjektert 4 toaletter og 2 HC -toaletter samt egne toaletter for ansatte i undervisningsarealene.

Arbeidsrommene til rektor, resepsjonist og inspektørene er plassert i 2. etasje i bygg 08. I denne etasjen er det tilgang på en liten garderobe med et tilhørende toalett.

Det er atskilte personalgarderober for kvinner og menn i bygg 08. Garderobene er plassert i 3. -og 4. etasje. Det er ett dusjrom pr. personalgarderobe.

Arbeidstilsynet oppfatter av plantegningene over bygg 08`s 3. -og 4. etasje at det er tilrettelagt med et antall toaletter som gjør det mulig å oppfylle kravene til atskilte toaletter for kvinner og menn.

Vi vurderer at det på planstadiet er tilfredsstillende redegjort for personalrom for skolens undervisningsansatte og ansatte i administrasjon.

Spiserom

Personalrommet med kjøkken er i 3. etasje, bygg 08. Det er oppgitt i dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer at personalrommet er dimensjonert med ca. 1,5 m² spiseplass pr. ansatt.

I tilleggsopplysningene er det vedlagt en oversikt over samtlige ansatte på skolen, også SFO -ansatte. Med utgangspunkt i dette legger Arbeidstilsynet tiltakshavers redegjørelse til grunn for at også SFO -ansatte kan bruke personalrommet med kjøkkenet som er i 3. etasje, bygg 08.

Arbeidstilsynet vurderer at det er tilrettelagt for et eget spiserom for ansatte. Spiserommet er tilrettelagt med kjøkken. Et gulvareal på minst 1,2 m² pr. spiseplass er ivaretatt, jf. arbeidsplassforskriften § 3-5.

Rom for renholdsutstyr

Det er redegjort for tilgang og plassering av rom for renholdsutstyr. I tilleggsopplysningene går det frem at det er planlagt ett sentralt rom for behandling av mopper. Dette er lagt til nedre plan i bygg 07, dvs. på samme plan som spilleflaten i fleridrettshallen. Det er hensiktsmessig å lokalisere lager og utstyr her i og med at oppstillingsplass for renholdsmaskin for hallen er på samme plan som spilleflaten. Rom for rengjøringsutstyr er forøvrig lokalisert på alle etasjer og rundt i bygget basert på rengjøringssoner. Bøttekott utstyres med kum med bøtterist, varmt og kaldt vann. Det vil også være plass til renholdsvogn og evt. lager av forbruksartikler og utstyr.

Det er lagt ved tabell som viser oversikt over plassering av rom for renholdsutstyr på skolen.

Slik Arbeidstilsynet oppfatter redegjørelsene gitt i tilleggsopplysningene og de vedlagte plantegningene, er det tilrettelagt for rom for renholdsutstyr på skolen, jf. arbeidsplassforskriften § 3-8.

Varetransport og transportveier

I dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer er det opplyst at det er planlagt eget varemottak med liten rampe utvendig og rom for midlertidig lagring innvendig.

Økonomigård er skilt fra skolens lekearealer og er planlagt med vendehammer.

Under punktet i dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer som omhandler ulykkesrisiko, står det at økonomiatkomst til skolen er lagt til tomtas nordre ende med atskilt atkomst fra Fjellveien slik at det i så liten grad som mulig oppstår konflikt mellom transport til skole og barns skolevei eller lekeområde. Utvendige og innvendige kommunikasjonslinjer skal være universelt utformet med ledelinjer og kontrasterende overflater.

Det er ikke på situasjonsplan inntegnet kjøremønster/rygging for varebiler, og vi kan ikke se av tegning hvordan rampeløsningen skal være. Vi har fått inntrykk av at varemottaket utformes med rampe (for vannrett stilling av løftelemmen) og at utforming av varemottaket, biloppstillingsplass og manøvreringsareal forøvrig tilrettelegges for å ivareta et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for varedistributører/sjåfører.

Merknad:

I henhold til *Bransjestandard for varelevering* utarbeidet av Leverandørenes Utviklings- og Kompetansesenter (LUKS) står det om ramper at høydereduksjon må være så liten så mulig. Ikke under noen omstendigheter må rampen være lavere enn 20 cm.

Arbeidstilsynet påpeker at det er arbeidsgivers plikt å sørge for at virksomheten er innrettet og tilrettelagt slik at også andre enn egne ansatte ivaretas med et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, jf. arbeidsmiljøloven § 2-2.

Medvirkning fra ansatte -og arbeidsgiver

I dokumentet for aktuelle arbeidsmiljøfaktorer er det bekreftet ansattes -og arbeidsgivers medvirkning til skolens ombygging og utbygging til en 4 -parallell barneskole hvor skolen også skal romme en flerbrukshall.

Dokumentet er signert av verneombud/representant for ansatte og tiltakshaver/arbeidsgiver.

På bakgrunn av dette vurderer Arbeidstilsynet at det er dokumentert for medvirkning i prosessen med skolens ombygging og utbygging til en 4 -parallell barneskole hvor skolen også skal romme en flerbrukshall.

Begrunnelse for vilkår

Inneklima og ventilasjon

I søknaden er det lagt ved sjekklister som dokumentasjon på inneklima. Det er også lagt ved luftmengdeskjemaer som beskriver hvilke dimensjonerende luftmengder som er lagt til grunn for person -og materialbelastning samt utregnede luftmengder pr. rom i alle etasjer for alle skolebyggene, eksisterende og nye. Det skal benyttes lavemitterende materialer. Punktavtrekk kommer i tillegg til luftmengdene for den generelle ventilasjonen.

Det fremgår videre av søknaden at det ikke er planlagt virksomhet som medfører fare for forurensing av arbeidsatmosfære, ståling, biologisk eller kjemisk helsefare.

I tilleggsopplysningene er det lagt ved ytterligere dokumentasjon. Her går det blant annet frem at i lokaler med forurensende prosesser skal det benyttes punktavsug og avtrekkshetter.

Dette gjelder:

- Kunst- og håndverk:
Punktavsug i forbindelse med malingskap og hette over keramikkovn. For grovbearbeiding tre benyttes sponavsug. Fast tilknytning til fastmontert utstyr og slanger til arbeidsbenker etc.
- Natur og miljø:
Punktavsug fra giftskap, kjemikalieskap, demonstrasjonsskap, gass-skap etc. Føres separat ut til det fri.
- Mat og helse:
Det medtas avtrekkshette med fettfilter over komfyrene samt hetter over vaskemaskin.

Det opplyses videre at endelige luftmengder for punktavsug og spesialavtrekk dimensjoneres av totalentreprenøren i detaljprosjekteringsfasen.

Da det ikke foreligger beregnede luftmengder for prosessavsug på søknadstidspunktet, vil vi derfor knytte et vilkår til samtykket. Vi viser til kapittel med aktuelt regelverk og vilkår pkt. 1 under Arbeidstilsynets vedtak.

Vi viser til våre nettsider med regelverk og veiledning om krav til ventilasjon på arbeidsplassen: [Krav til ventilasjon](#).

Personalrom for andre arbeidstakere enn undervisningsansatte og ansatte i administrasjon

Arbeidstilsynet har etterspurt hvordan det er planlagt å ivareta personalrom for SFO -ansatte. I tilbakemeldingen ble det anført at de fleste i SFO starter på jobb kl. 13 og har arbeidstid til kl. 16.00, 16.30 eller 17.00. Ingen av dem har da spisepause. De som jobber som assistenter i skolen i tillegg til SFO-stillingen har spisepause i løpet av skoledagen sammen med lærerne. Da følges ordinær tilsynsordning. Baselederne, som er de eneste som har krav på spisepause av dem som bare arbeider i SFO, spiser med lærerne. De har ikke ansvar for barn før kl. 13. Med utgangspunkt i stillingens art har de fleste SFO-ansatte ikke egen arbeidsplass. De skal ha låsbare skap med lufting, plass til å henge en parkdress, sko, støvler, skiftetøy, veske m.m., gjerne med kodelås. Det gjelder også lærerne på småskoletrinnet, og det legges inn noen «voksenkap» i tilknytning til elevgarderobene på småskoletrinnet.

Arbeidstilsynet vil i denne sammenhengen opplyse om at det ikke er hvordan arbeidet organiseres i det daglige som vår realitetsbehandling tar utgangspunkt i, men byggets fysiske utforming til å kunne fungere som en arbeidsplass.

I tilleggsopplysningene er det lagt ved revidert plantegning, tegn. nr. 3102.00-A-P-H01-200-01 med tilhørende planutsnitt som viser plassering av garderobeskap for SFO -ansatte og også lærerne på småskoletrinnet.

Etter Arbeidstilsynets vurdering vil SFO -ansatte generelt ha større behov for å skifte klær i løpet av en arbeidsdag enn enkelte andre arbeidstakergrupper, eksempelvis kontoransatte. Det må legges til grunn at SFO -ansatte benytter arbeidstøy i forbindelse med utelek med barna. Hvorvidt arbeidstakerne benytter særskilt tøy til innendørs bruk kan variere, men utelek med barna forutsetter at arbeidstakerne benytter yttertøy tilpasset ulike værforhold og årstider.

Etter Arbeidstilsynets syn tilsier arbeidets art ved SFO at det kan, og tidvis vil, oppstå behov for å skifte tøy, uavhengig av om arbeidstakerne benytter særskilt arbeidstøy eller privat tøy. Veksling mellom aktiviteter som foregår innendørs og utendørs kan gjøre det nødvendig med skifte til og fra f. eks. ullundertøy. Også voksne kan bli våte og ha behov for å skifte til tørt tøy etter utelek. Arbeidstakernes klær kan bli tilgriset i forbindelse med lek og det må også ses hen til det hygieniske behovet for å skifte dersom de utsettes for biologiske faktorer og smitterisiko ved f.eks. forkjølelse og omgangssyke hos barna eller toalettbesøk. Enkelte av de nevnte faktorene kan vanskelig forutses, og arbeidstakernes behov for å skifte tøy kan således oppstå spontant. Det kan derfor ikke legges til grunn at interne rutiner vedrørende bruk av felles garderobe vil i tilstrekkelig grad løse behovet for å ivareta arbeidstakernes personlige integritet.

Også andre yrkesgrupper som kan være tilknyttet driften av en skole skal være ivaretatt i forhold til tilgang til personalrom. Dette kan f. eks være renholdere, teknisk personell, driftspersonell (vaktmestere), kantine/kjøkkenpersonell m. fl.

Da det ikke er tilstrekkelig avklart i planene hvordan alle aktuelle arbeidstakere er ivaretatt med tilpassede garderobeskap hvor de kan henge fra seg yttertøy, eventuelt skifte, låse inn eiendeler, vaske seg

etc., vil vi knytte et vilkår til vedtaket. Vi viser til kapittel med aktuelt regelverk og vilkår pkt. 2 under Arbeidstilsynets vedtak.

Vi viser til våre nettsider med regelverk og veiledning om krav til garderobes på arbeidsplassen: [Krav til garderobes på arbeidsplassen](#).

Regelverk

Arbeidsmiljøloven:

§ 4-1. Generelle krav til arbeidsmiljøet

(1) Arbeidsmiljøet i virksomheten skal være fullt forsvarlig ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd. Standarden for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal til enhver tid utvikles og forbedres i samsvar med utviklingen i samfunnet.

§ 4-4. Krav til det fysiske arbeidsmiljøet

(1) Fysiske arbeidsmiljøfaktorer som bygnings- og utstyrmessige forhold, inneklime, lysforhold, støy, stråling o.l. skal være fullt forsvarlig ut fra hensynet til arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd.

Arbeidsplassforskriften:

§ 2-1. Utforming og innredning av arbeidsplasser og arbeidslokaler

Arbeidslokaler og atkomst til lokaler skal være utformet og innredet med sikte på den virksomheten og de arbeidsplassene som skal finnes i lokalet og ha en tilfredsstillende velferdsmessig standard. Arbeidsplasser skal være dimensjonert, innrettet og tilpasset arbeidets art, arbeidsutstyret og den enkelte arbeidstaker. Arbeidsplasser, arbeidsutstyr og prosesser skal avskjermes mot omgivelsene når det utføres arbeid som kan innebære belastning, fare eller helserisiko for andre arbeidstakere for eksempel på grunn av lys, stråling, sprut, støy eller luftforurensning.

§ 2-14. Klima, ventilasjon, luftkvalitet mv.

Arbeidslokaler skal være utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplasser, personalrom mv. får tilfredsstillende klima med hensyn til temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet og sjenerende lukt, og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer mv. Ved vurderingen av klima og luftkvalitet skal det om nødvendig tas hensyn til den fysiske belastningen som arbeidstakeren utsettes for. Luften i områder for arbeid eller opphold skal ha fullt forsvarlig oksygeninnhold. Områder under jord hvor adgang er tillatt, skal ha kontinuerlig tilførsel av frisk luft. Det skal tas hensyn til solinnstråling slik at arbeidstakerne ikke utsettes for unødig belastning på grunn av varme. Dersom det er nødvendig av hensyn til arbeidstakernes helse, skal ventilasjonsanlegg være utstyrt med feilvarsling.

Fra kommentardelen til forskriften:

Det vises til Arbeidstilsynets veiledning «Klima og luftkvalitet på arbeidsplassen» som veileder om forhold som har betydning for inneklime og gir normer for enkelte faktorer. Det vises også til tekniske forskrifter (TEK) til plan- og bygningsloven § 13-1 til 13-4 om ventilasjon og termisk inneklime. Se også i veiledningen til forskriften. Det vises også til særskilte krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler i kapittel 7 «Kjemikalier og forurensning i arbeidsatmosfæren».

Luft inneholder normalt 21 % oksygen. Lavere oksygeninnhold reduserer oksygenopptaket i blodet. Dette er en belastning som for enkelte kan være helseskadelig og ved lave verdier kan være dødelig.

Lavt oksygeninnhold i luft kan skyldes oksidering, herunder forbrenning eller biologisk aktivitet. Det kan også utvikles helsefarlige gasser. Risiko for lavt oksygeninnhold er størst i tette og trange områder (tanker, skott, kummer). Høy konsentrasjon av oksygen kan skyldes oksygenlekkasje eller elektrokjemiske prosesser. Dette øker risiko for brann og eksplosjon. Oksygeninnholdet i arbeidsatmosfæren må vurderes i forbindelse med risikovurderingen, men vil normalt ikke kreve kontinuerlig måling.

Se også forskriften her [§ 7-1 " Ventilasjon og prosessavsug "](#), forskrift om utførelse av arbeid kapittel 29 «Arbeid i eller på tanker, rørledninger, rom o.l. hvor det kan være brannfarlig vare eller helsefarlig stoff», samt forskrift om tiltaks- og grenseverdier § 5-5 «Grenseverdier for pusteluft fra fyllingsanlegg».

Brannforebygging gjennom tiltak som reduserer oksygeninnholdet i luften vil kreve spesiell vurdering i forhold til sikkerhet og helse, og bør ikke benyttes i arbeidslokaler. Der slike løsninger benyttes må det iverksettes tiltak som ivaretar sikkerhet og helse.

§ 3-4. Garderobe

Arbeidsplasser skal normalt ha atskilte garderober for kvinner og menn.

Hver arbeidstaker skal ha tilstrekkelig plass for opphengning av tøy o.l.

Dersom forholdene gjør det nødvendig skal det være atskilte skap for arbeidstøy og privat tøy.

Garderobene skal gi arbeidstakerne mulighet for å låse inn tøyet sitt i arbeidstiden, og der det er nødvendig skal det i tillegg være låsbare avlukker for å sikre mot tap av verdisaker.

Arbeidstakeren skal ha tilstrekkelig plass til å skifte.

Garderobe skal ha speil og nødvendig antall sitteplasser for skifte av klær og skotøy.

Garderobe skal ha tilfredsstillende ventilasjon.

Kommentar til kravet uttrykker at den enkeltes integritet skal ivaretas og legges til grunn for vurderingen. Hovedregelen er at alle har krav på en garderobe.

I Arbeidsplassforskriften § 3-2 om dimensjonering av personalrom er det blant annet uttrykt at det ved innredning av personalrom skal det tas hensyn til arbeidets art, at det skal tas hensyn til det største antall arbeidstakere som skal bruke rommet samtidig, at virksomheten skal kunne sysselsette både kvinner og menn og at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet.

Arbeidstilsynets vedtak

Arbeidstilsynet gir med hjemmel i arbeidsmiljøloven §§ 18-9 og 18-6 sjette ledd samtykke til planene på følgende vilkår:

1. Tiltakshaver/arbeidsgiver skal før lokalene tas i bruk utarbeide dokumentasjon for ivaretagelse av krav til et fullt forsvarlig inneklima. Ventilasjonen i arbeidslokalene skal være tilpasset virksomheten og arealene og de inneklimatestingene som vil forekomme, og yte tilstrekkelig luftskifte, med en virkning som gir tilfredsstillende inneklima og luftkvalitet, og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer. Jf. arbeidsmiljøloven § 4-4 (1) og arbeidsplassforskriften §§ 2-14 og 7-1. Dokumentasjonen må gi en samlet oversikt over ventilasjonstekniske løsninger, herunder

prosessavsug/punktavsug, i de nye lokalene, og kravspesifikasjoner, luftmengdeberegninger for lokalene og forutsetninger som ligger til grunn for de ulike løsningene skal fremgå. Dokumentasjonen for ventilasjonsløsninger og innreguleringsrapport skal ved eventuell inspeksjon kunne fremlegges for Arbeidstilsynet, jf. arbeidsmiljøloven § 18-5 (1).

2. Tiltakshaver/arbeidsgiver må sørge for at det er garderobeskap for menn og kvinner innenfor alle stillingstyper, garderobeskap som er innredet og tilrettelagt slik at arbeidstakerne skal kunne skifte til/fra arbeidstøy og om nødvendig dusje, og med plass for oppbevaring av skotøy/klær/eiendeler, og hvor det i rommet ikke er annen innredning eller utstyr enn det som er knyttet til garderobefunksjonen, jf. arbeidsmiljøloven §§ 4-1(1) og 4-4 (1) og arbeidsplassforskriften §§ 2-1 første ledd, 3-2 og 3-4.

Vilkårene for dette samtykket skal følges opp av tiltakshaveren, eventuelt i samarbeid med arbeidsgivere/leietakere, jf. arbeidsmiljøloven § 18-6 sjette ledd. Se også § 1-3 tredje ledd, i forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler som regulerer utleiers ansvar.

Samtykke gis på bakgrunn av de opplysningene og planene som forelå på tidspunktet for vedtaket. Samtykket er ikke en godkjenning av lokalene eller arbeidsplassen. At Arbeidstilsynet gir samtykke til planene betyr ikke at tilsynet går god for at alle krav til fysisk arbeidsmiljø er ivaretatt. Det er tiltakshaver/arbeidsgiver som har ansvaret for at lov/forskriftskrav blir overholdt og at arbeidsmiljøet er tilfredsstillende under bruk.

Arbeidstilsynet gjør oppmerksom på at oppfyllelse av vilkår er en forutsetning for samtykkets gyldighet, og at vi kan gjennomføre tilsyn for å kontrollere om tiltak er utført i samsvar med planene og om eventuelle vilkår for samtykket er oppfylt.

Innbetaling av gebyr

I følge forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler § 9-1 og forskrift om administrative ordninger på Arbeidstilsynets område § 14-1, skal det betales gebyr til Arbeidstilsynet ved behandling av søknad etter arbeidsmiljøloven § 18-9 første ledd. Gebyrsatsene avhenger av tiltakets type og byggets størrelse. For nærmere informasjon om gebyrordningen, se www.arbeidstilsynet.no/gebyr.

Ut fra opplysninger i søknaden har vi plassert tiltaket i kategori 2e og fastsatt beløpet til kr 11685,-.

Faktura vil bli sendt i egen forsendelse til Oppegård kommune, Prosjektkontoret som er tiltakshaver til følgende adresse: Postboks 1587, 7435 TRONDHEIM. Bestillerreferanse: Rune Reiret. Fakturareferanse: Bestiller 104. Prosjektnr.: 3408. Hvis gebyret ikke betales innen betalingsfristen, vil kravet bli tvangsinnndrevet med tillegg av omkostningsgebyrer.

Dere kan klage

Dere kan klage på vedtak og gebyr fra Arbeidstilsynet etter reglene i forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage er tre uker fra dere mottar dette brevet. For nærmere informasjon om klageinstans, fremgangsmåte ved klage og retten til å se sakens dokumenter, se www.arbeidstilsynet.no/klage.

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet. Vi ber derfor om at Oppegård kommune v/ Kolbotn skole som er arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, gir du kopien til representanten for de ansatte.

Se [arbeidsmiljøloven](#) §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd.

Behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og krav til arbeidsmiljøet på www.arbeidstilsynet.no eller www.regelhjelp.no, eller dere kan kontakte oss på telefon 73 19 97 00.

Arbeidstilsynet gjør oppmerksom på at det er innført ny blankett 5177 som skal brukes ved søknad om samtykke. Endringene består i hovedsak av opplysninger knyttet til fakturamottaker. Blankett finnes her: www.dibk.no.

Du kan svare på dette brevet og/eller sende inn dokumentasjon til oss digitalt via [eDialog](#). Les mer på www.arbeidstilsynet.no/post.

Vi ber om at det henvises til vår referanse 2018/43492 ved senere kontakt/korrespondanse i denne saken.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Østfold og Akershus

Tommy Pedersen
tilsynsleder
(sign.)

Frode Bødtger Hansen
inspektør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

ROMFARER ARKITEKTER AS	Stein Høglund	St. Olavs gate 24	0166	OSLO
OPPEGÅRD KOMMUNE	Byggesak	Postboks 510	1411	KOLBOTN

AMU, Verneombud / representant for ansatte og rektor ved Kolbotn skole - *Arbeidstilsynet forutsetter at tiltakshaver/arbeidsgiver (Oppegård kommune) distribuerer kopier til kopimottakere*